

LOVECKÁ STŘELBA NA DELŠÍ VZDÁLENOSTI

Stejně jako v každém jiném odvětví, i v oblasti loveckých zbraní, střeliva, optiky a příslušenství, byl v posledních desetiletích učiněn velký kvalitativní i technologický pokrok. Všechny tyto změny pozitivně ovlivnily možnosti a podmínky, za kterých je ještě možno úspěšně a bezpečně provozovat loveckou střelbu. Pro generaci našich otců a dědů se vzdálenost kolem 100 - 120 m považovala za maximální, kdy je možno zvěř zodpovědně přečíst a úspěšně ulovit.

Limitujícím faktorem byly zejména parametry puškohledů, standardem bylo čtyř nebo šestinásobné přiblížení a průchodnost světla se u špičkových modelů blížila 85 %, což bylo pro lov za snížené viditelnosti nedostatečné.

Konstrukce proměnlivého přiblížení (zoom) a využití speciálních povrchových vrstev optických členů v moderních puškohledech zásadně zvýšila použitelnost a rozlišovací schopnosti. Moderní optika tak umožňuje lepší rozlišení a přesné zamíření na větší vzdálenosti. Povrchové vrstvy čoček pak výrazně prodlužují její použitelnost při nočním lovu, popř. za soumraku nebo svítání, kdy zvěř nejčastěji vytahuje.

Výkonná optika a kvalitní zbraň není jedinou podmínkou úspěšné a přesné střelby. Vedle schopností střelce je základem také optimální volba a vzájemné sladění všech komponentů - zbraně, puškohledu, kvalitní montáže a vhodného střeliva. Při jejich výběru není prostor pro jakékoliv kompromisy, které mohou následně negativně ovlivnit celkový výsledek.

Ze své puškařské praxe mohu potvrdit, že mnoho uživatelů si sice pořídí kvalitní zbraň i optický zaměřovač, ale stále podceňují nutnost instalace solidní montáže, na které se snaží něco ušetřit. Kvalitní a pevná montáž je právě tím komponentem, který zajišťuje maximální využití všech technických parametrů i lidského faktoru.

Při pořízení vybavení pro střelbu přichází většinou na řadu jako první lovecká kulovnice. Svou konstrukcí a odpovídající ráží pak nejlépe vyhovuje typu lovu, pro který bude primárně určena.

Moderní lovecká kulovnice musí splňovat několik důležitých požadavků. Základem každé palné zbraně je vysoce kvalitní hlaveň s dokonalým vývrtem, ústím a nábojovou komorou, což vše dohromady jako celek zajišťuje přesnost střelby. Stejně důležitý je perfektně fungující, bezpečně uzamčený, závěr s hladkým chodem, který umožní rychlé a spolehlivé přebíjení. Aby vše fungovalo harmonicky jako jeden celek, je důležité uložit systém zbraně do kvalitní, odolné a ergonomicky optimálně tvarované pažby. Pažba, jako prodloužená ruka střelce, by měla odolávat vnějším podmínkám a maximálně eliminovat zpětný ráz. To vše je potřeba doplnit jemným spoušťovým mechanismem nutným k bezpečnému ovládnutí.

Pro dosažení vyšší přesnosti doporučuji u nové zbraně provést tzv. vylapování hlavně, což dokonale vyhladí mikroskopické póry v polích i drážkách vývrtní, které se vždy uvnitř nově vyrobené hlavně nacházejí. Toto opatření o několik procent zlepšuje výsledný soustřel a nepatrně se může zvýšit i ústňová rychlost střely.

Problematické optiky je věnováno v časopise Myslivost hodně prostoru, takže se omezím pouze na základní parametry, které považují za nejdůležitější při střelbě na větší vzdálenosti. V současné době jednoznačně dominují puškohledy s proměnlivým zvětšením „zoom“. Pro dokonalé rozlišení a zamíření na větší vzdálenosti je nutno použít zvětšení min 10x a více. Puškohled by měl mít možnost osvětlení záměrného bodu, velmi důležitý je i rozsah intenzity. Od velmi nízké, pro využití v noci, až po intenzitu vysokou, kterou oceníme zejména při zimních lovech na sněhu nebo přímém slunci.

Zásadní vliv má i volba typu záměrné osnovy s jemným a dokonale provedeným bodem či křížkem, která musí být umístěna ve druhé zobrazovací rovině. Při této konstrukci se optickým přiblížením osnova nezvětšuje, což umožňuje přesnou korekci a zamíření.

Velmi užitečnou pomůckou je i tzv. balistická

věžička. S její pomocí lze předem nastavit polohu záměrné osnovy až do pěti poloh odpovídajících korekci záměrného bodu pěti libovolně zvoleným vzdálenostem. Pokud tuto možnost váš puškohled nemá, poslouží klasická balistická tabulka používaného druhu střeliva a pro přesné určení vzdálenosti cíle je k dispozici dálkoměr.

Dnešní špičkové puškohledy při průměru výstupní čočky 50 mm a více dosahují světelné propustnosti přes 95 % a dokonalé rozlišitelnosti bez deformací v rozsahu celého zorného pole. Tyto parametry jsou zcela zásadní pro zajištění dostatečného průchodu světla a dokonalé ostrosti zejména při velkém přiblížení.

Jak jsem se již v úvodu článku zmínil, zcela nezbytné je použití kvalitní montáže, která zajistí dokonalé, pevné a stabilní spojení optiky s kulovnicí. Pro silnější ráže jednoznačně doporučuji ocelovou montáž umístěnou na jednodílné liště picatinny nebo weaver, která umožní optimální umístění optického zaměřovače v závislosti na ergonomii zbraně a tělesných proporcích střelce.

Tělo puškohledu bývá vyrobeno z lehkých slitin a dotažením kroužků ocelové montáže se do něj vytlačí nevratné stopy, což zejména při dražších modelech není žádoucí. I tato záležitost už je nyní konstrukčně vyřešena. Například vnitřní plocha kroužků montáže puškohledů BRNO HUNT je vybavena speciálně tvarovanou vložkou z polymeru, který se nasadí na tubus puškohledu. Následně se dotáhne ocelové kroužky, které tak nejsou v přímém kontaktu s tělem tubusu, které zůstane mechanicky nedotčeno.

Kulovnici s puškohledem a montáží bychom mohli v dnešní počítačové terminologii označit za základní hardware. K tomu, aby solidně sestavené a seřízené vybavení lovce dokonale odvedlo svoji práci, potřebuje kvalitní a spolehlivě fungující software – střelivo. Velmi důležitý je výběr správného druhu střeliva, hmotnost a typ střely, který pro daný typ zbraně a stoupání vývrtní bude optimálně fungovat. Ačkoliv pro to neexistuje žádné technicky zdůvodnitelné vysvětlení, existují případy, kdy u některé ráže a třeba i délky hlavně dané kulovnice určitá značka střeliva prostě nevyhovuje. Výsledná přesnost a rozptyl potom neodpovídá možnostem zbraně. Rozhodně to není pravidlem, ale vyplatí se vyzkoušet více typů střeliva a rozhodnout se pro to, které dané zbraní i střelci nejlépe vyhovuje.

Abychom vše výše uvedené v praxi také reálně

Montáž BRNO HUNT s polymerovými vložkami uvnitř kroužků dokonale uchytí puškohled bez mechanického poškození jeho povrchu

vyzkoušeli a prakticky ověřili, využili jsme nabídku dovozce - firmy BRNO HUNT, která nám zapůjčila pro testování kulovnice HOWA a BERGARA osazené špičkovou rakouskou optikou KAHLES. Všechny testované zbraně byly v ráži .308 Win. s délkou hlavně 20", tj. 508 mm.

Japonský koncern HOWA používá za studena kované hlavně, zatímco španělská Bergara je specialistou na výrobu protahovaných hlavní. Obě zbrojovky jsou také významným dodavatelem hlavní mnoha dalším světovým výrobcům loveckých i sportovních zbraní.

Střelecký test probíhal na krytí i přírodní střelnici za běžných povětrnostních podmínek měsíce října na vzdálenosti 100, 200 a 300 m. Vlastních střelb se zúčastnil také můj mladší kolega z pražské prodejny Renesance – Vojta Janeček, který je svým naturelem spíše sportovní střelec a střelba na delší vzdálenosti je jeho velkým koníčkem.

První testovanou zbraní byla pouze 97 cm dlouhá a 2,7 kg vážící jednoranová kulovnice BERGARA SCOUT, kterou jsme osadili subtilním puškohledem KAHLES KXi 3,5-10x50 mm s osvětlenou osnovou 4-DOT. Tento puškohled s průměrem tubusu 25,4 mm boří veškeré mýty o tom, že vynikající světelné propustnosti okolo 95 % je možno dosáhnout pouze u modelů s 30 mm průměrem tubusu a výstupní čočkou o průměru 56 mm.

Tento model navržený do našich středoevropských podmínek se stal v Rakousku i Německu bestsellerem. Myslivci jej používají převážně na generační výměnu optiky u starších zbraní, kde mohou využít původní kvalitní klapkové montáže s palcovým průměrem. Díky malé velikosti při porovnatelném optickém výkonu je model určen také na moderní zbraně, kde se uživatel snaží minimalizovat celkovou hmotnost.

Jako další prošla testem opakovací kulovnice BERGARA BX-11 a KAHLES HELIA 5 2,4-12/56 mm s pětinasobným zoomem. Kulovnice i puškohled jsou novinkou a zároveň vlajkovou lodí obou značek. Tato sestava patří podle mého názoru asi mezi to nejlepší, co lze v současné době pro lovecké účely pořídit. Svými parametry, možnostmi uživatelské výměny hlavní, cenou a uživatelskými vlastnostmi jsou porovnatelným konkurentem značkám s výrazně vyšší pořizovací cenou.

Poslední jsme otestovali osvědčenou kulovnici HOWA M 1500, také v ráži .308 Win. s kanelovanou 20" hlavní. Osazena byla puškohledem KAHLES K 624i, 6-24/56 mm, s průměrem tubusu 34 mm. Ten díky svému optickému výkonu a vlastnostem získal mezi uživateli přezdívku světelný kanón. Tento mimořádný model je opatřen točičkou s možností nastavit paralaxu od 50 m do nekonečna. Jeho skvělé vlastnosti, světelnost, dokonalou ostrost a široké zorné pole jsme ocenili zejména při střelbě na 300 m.

Ráže .308 Win. svým výkonem, vlastnostmi a balistikou je do našich podmínek optimální volbou, navíc je možno vybírat ze široké nabídky střel a laborací. Při vlastních střelbách jsme pou-

žili několik typů střeliva od různých výrobců.

I při tomto testování se nám potvrdila skutečnost, že ne každé hlavní a zbraní každé střelivo vyhovuje. Hlavně od Bergara mají stoupání 1:11", zbrojovka HOWA u této ráže používá 1:10". Při použití oblíbeného běžného loveckého střeliva GECO 170 gr., NOSLER Partition 165 gr nebo S&B se střelou eXergy jsme u všech modelů bez problémů dosahovali hodnot pod 1 MOA. Zejména malá zlamovací kulovnice BERGARA nás v precizi střelby příjemně překvapila a držela krok s opakovacími kulovnicemi, přestože byla vytažena přímo z krabice a byla to její první střelecká zkušenost.

Použili jsme i celoplášťové střelivo SAKO se střelou Racehead Sierra 193 grs., které výborně fungovalo ve španělských hlavních, ale u kulovnice HOWA se soustřel zvětšil téměř o 30 %. Nejlepších výsledků bylo dosaženo se střelivem LAPUA laborovaným střelou Silver Jacket Scenar 167 gr. Na 100, 200 i 300 m se podařilo dosáhnout s kulovnicí HOWA seskupení střel výrazně pod 0,5 MOA. Zcela nové lovecké hlavně Bergara měly s LAPUA soustřely o něco větší, ale vždy se s rezervou vešly do 1 MOA.

V rámci objektivitu nutno říci, že HOWA měla varmintovou lapovanou hlaveň a byla už trochu zastřílená. Rozhodně nelze z tohoto jednorázového testu dělat vůči vhodnosti střeliva jakékoliv závěry. Vše hodně záleží na jednotlivé šarži střeliva a mnoha souvisejících faktorech.

V každém případě se jedná o reálné a uspokojivé výsledky, které potvrzují možnost přesné a spolehlivé střelby na větší lovecké vzdálenosti. Rozhodně neplatí často používaný průměr o tom, že čím je hlaveň delší, tím lze očekávat lepší soustřely. Z pohledu vnitřní balistiky dojde u většiny středních loveckých ráží k dokonalému prohoření prachové složky uvnitř hlavně zhruba po 40 cm. Kvalitně provedená hlaveň i při délce asi 50 cm je schopna dosáhnout naprosto stejných výsledků jako hlaveň delší.

Pokud mám svoje zkušenosti v krátkosti shrnout, tak při dodržení výše uvedených pravidel je střelba na větší vzdálenosti možná a každému, kdo na to má vybavení i schopnosti, ji mohu doporučit. Většina moderních loveckých zbraní střední cenové hladiny je osazena dokonalými hlavněmi umožňujícími vysoce přesnou střelbu. Rozhodně není třeba investovat mnohdy vysoké částky do zakoupení prestižní značky kulovnice, výsledek bude zcela porovnatelný. To, co ale smysl má, je investice do vhodného kvalitního puškohledu, nejlépe i s možností nastavení paralaxy, i když cena někdy násobně překročí cenu kulovnice samotné. Kromě dokonalého vybavení to vyžaduje i pravidelný trénink, kterým se jedinečně naučí správné návyky při střelbě.

Kdo někdy za jasné měsíční noci, díky dobrému vybavení a schopnostem, zasáhne lišku na 200 i více metrů, mi dá určitě za pravdu, že takový zážitek patří v myslivecké praxi k těm nejlepším.

© Bc. Radek JIRKOVSKÝ